

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 25. lipnja 2026.

Analiza presude

Raspović protiv Hrvatske
zahtjev br. 51775/21

čl. 10. Konvencije – sloboda izražavanja

*Iako izrečene u zajedljivom tonu,
izjave podnositeljice o radu raspravnog suca nisu imale isključivu svrhu vrijeđanja suda,
već su bile usmjerene na izražavanje kritike rada suca i vođenja postupka*

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u odboru od tri suca objavio je 4. lipnja 2026. presudu u predmetu podnositeljice koja je tvrdila da joj je povrijeđeno pravo na slobodu izražavanja zajamčeno čl. 10. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) zbog izrečenih novčanih kazni zbog nepoštovanja suda u postupku u kojem je sudjelovala kao odvjetnica tužitelja.

Podnositeljica je odvjetnica koja je pred Općinskim sudom u Zadru zastupala tužitelja u parničnom postupku radi utvrđenja prava vlasništva. Taj je postupak vodio sudac M.P., koji je donio rješenje kojom je odbacio tužbeni zahtjev stranke podnositeljice. Nezadovoljna postupanjem raspravnog suca, u žalbi protiv rješenja podnositeljica je navela da se sucu „očito ne radi svoj posao“ te da je problem suda što „sud slabo čita ili ne vidi oznaku u tužbi“. Zbog tih navoda Općinski sud ju je novčano kaznio s 3.000 kuna zbog vrijeđanja suda. Podnositeljica je protiv tog rješenja o novčanoj kazni podnijela žalbu u kojoj je dodatno kritizirala istog tog suca te je navela da ni znatno veća novčana kazna ne bi promijenila njezino mišljenje o radu tog suca. Zbog takvih navoda Općinski sud ju je ponovno kaznio, ovoga puta novčanom kaznom od 10.000 kuna zbog teže zloporabe procesnih prava, odnosno zbog vrijeđanja suda. U daljnjim žalbama i dopunama žalbe protiv oba rješenja o kažnjavanju podnositeljica je ustrajala na tvrdnji da nije vrijeđala suca nego iznosila opravdanu i „zdravu kritiku“ njegova rada. Isticala je da su izrečene kazne pretjerane i da predstavljaju sankcioniranje zbog iznošenja istine. Županijski sud u Osijeku je odbio njezinu žalbu protiv prve odluke o kažnjavanju te potvrdio izrečenu novčanu kaznu, ocijenivši da je vrijeđala sud. Istodobno je djelomično preinačio drugo rješenje o kažnjavanju te joj kaznu smanjio s 10.000 na 4.000 kuna, ali je potvrdio zaključak da se radilo o vrijeđanju suda, a ne o dopuštenoj kritici. Vrhovni sud je odbacio kao nedopušten njezin prijedlog za dopuštenje revizije protiv oba rješenja Županijskog suda u Osijeku. Podnositeljica je potom protiv ta oba rješenja podnijela ustavnu tužbu tvrdeći da joj je izricanjem novčanih kazni povrijeđena sloboda izražavanja. Ustavni sud je odbio njezinu ustavnu tužbu, zaključivši da je miješanje u njezinu slobodu izražavanja bilo usmjereno zaštititi legitimnog cilja zadržavanja autoriteta suda i poštivanja suda te da izrečene kazne nisu proizvele obeshrabrujući učinak na njezinu mogućnost da u budućnosti koristi dopuštena procesna sredstva radi zaštite interesa svojih stranaka.

Europski sud je razmatrao prigovor podnositeljice da su izrečene novčane kazne povrijedile njezino pravo na slobodu izražavanja, zajamčeno čl. 10. Konvencije.

Pozivajući se na svoju raniju sudsku praksu, Europski sud je naveo da je izricanje novčanih kazni podnositeljici zbog vrijeđanja suda predstavljalo miješanje u njezino pravo na slobodu izražavanja.

Utvrдио je da je to miješanje bilo:

- **propisano zakonom**, odnosno čl. 110. Zakona o parničnom postupku¹, te da je
- **imalo legitiman cilj** zaštite autoriteta sudbene vlasti u smislu čl. 10. st. 2. Konvencije.
- u odnosu na treći kriterij, a to je **nužnost miješanja**, Sud je podsjetio da je opća načela za ocjenu nužnosti ograničenja slobode izražavanja u predmetima nepoštovanja suda već izložio u predmetima [Pisanski protiv Hrvatske](#)² (br. 28794/18, st. 69., 4. lipnja 2024.) i [Radobuljac protiv Hrvatske](#) (br. 51000/11, st. 56.-61., 28. lipnja 2016.).

Kriterij „nužnosti u demokratskom društvu” traži od Europskog sudu da utvrdi je li miješanje kojemu se prigovara odgovaralo „prijekoj potrebnoj društvenoj potrebi”. Taj Sud razmatra osporavano miješanje u svjetlu predmeta u cjelini, uključujući sadržaj izjava podnositelja i kontekst u kojem su one dane. Osobito mora utvrditi je li miješanje bilo „razmjerno legitimnom cilju kojeg se težilo ostvariti” te jesu li razlozi koje su domaća tijela navela kako bi ga opravdala bili „relevantni i dostatni”. Europski sud je ponovio da (nacionalni) sudovi, kao i druge javne institucije, nisu izuzeti od kritike i preispitivanja. Stoga – osim u slučaju ozbiljno štetnih napada koji su u biti neosnovani – suci, imajući na umu da čine dio temeljne institucije države, mogu biti predmet osobne kritike unutar dopuštenih granica, a ne samo na teorijskoj ili općenitoj razini. Kada djeluju u službenom svojstvu, mogu biti izloženi širim granicama prihvatljive kritike nego obični građani. S druge strane, posebna uloga odvjetnika kao neovisnih stručnjaka u sustavu pravosuđa podrazumijeva niz dužnosti, osobito glede njihova ponašanja. Iako podliježu ograničenjima u profesionalnom postupanju, koje mora biti diskretno, iskreno i dostojanstveno, oni također uživaju određena isključiva prava i povlastice, koje se mogu razlikovati od države do države, među kojima je obično i određena sloboda u načinu iznošenja argumenata pred sudom. Sloboda izražavanja odvjetnika stoga je usko povezana s neovisnošću pravne struke, koja je ključna za učinkovito funkcioniranje poštenog pravosuđa. Odvjetnici imaju dužnost odlučno štiti interese svojih stranaka, što znači da ponekad moraju procijeniti trebaju li prigovoriti ili se žaliti na postupanje suda. Međutim, njihova kritika ne smije prijeći određene granice. Osobito je potrebno jasno razlikovati kritiku od uvrede. Ako je jedina svrha određenog oblika izražavanja vrijeđanje suda ili njegovih članova, odgovarajuća sankcija u pravilu neće predstavljati povredu čl. 10. Konvencije.

¹ Članak 110. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13 i 89/14):

„Sud prvog stupnja kaznit će novčanom kaznom od 500,00 do 5.000,00 kuna fizičku osobu, odnosno od 2.000,00 do 20.000,00 kuna pravnu osobu koja u podnesku vrijeđa sud, stranku ili drugoga sudionika u postupku. Novčana kazna može se izreći i zastupniku stranke i umješaču ako je on odgovoran za vrijeđanje suda.

Odredbe članka 10. ovoga Zakona na odgovarajući se način primjenjuju u slučajevima iz stavka 1. ovoga članka.

Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka primjenjuju se u svim slučajevima kad sud izriče novčanu kaznu po odredbama ovoga Zakona, osim ako što drugo nije izričito predviđeno za pojedine slučajeve.“

² Analiza presude je dostupna na [hrvatskom jeziku](#).

U ovom predmetu Europski sud je ocijenio da je situacija usporediva s predmetom *Radobuljac protiv Hrvatske* (br. 51000/11, 28. lipnja 2016.), u kojem je utvrđena povreda čl. 10. Konvencije jer domaći sudovi nisu pravilno sagledali sadržaj i kontekst spornih izjava. Slično tome, u ovom predmetu podnositeljica je osporene navode iznijela kao odvjetnica radi zaštite interesa svoje stranke u žalbi podnesenoj tijekom parničnog postupka, dok su kasniji navodi bili usmjereni na obrazlaganje razloga zbog kojih je koristila takav način izražavanja. Slijedom navedenog, Europski sud je naveo da se radilo o internoj komunikaciji unutar sudskog postupka između nje kao odvjetnice i suda, koja nije bila dostupna široj javnosti te je bila povezana sa zastupanjem njezine stranke.

Europski sud je podsjetio da sudovi, kao i druga javna tijela, nisu izuzeti od kritike i javnog preispitivanja. Iako je potrebno razlikovati kritiku od uvrede, utvrdio je da su izjave podnositeljice bile povezane s njezinim nezadovoljstvom zbog navodno prekomjerne duljine trajanja parničnog postupka. Podnositeljica je pritom dostavila dokumentaciju iz koje proizlazi da je ranije koristila pravna sredstva za ubrzanje postupka koja nisu dala rezultate. U takvim okolnostima, Europski sud je prihvatio njezinu tvrdnju da je spornim izjavama izražavala kritiku rada suca i vođenja postupka. Premda su osporeni navodi bili izneseni u zajedljivom tonu, Europski sud je istaknuo da se uporaba takvog načina izražavanja prilikom komentiranja rada pravosuđa u njegovoj sudskoj praksi smatra kompatibilnom sa slobodom izražavanja zajamčenom čl. 10. Konvencije (*Pisanski protiv Hrvatske*, br. 28794/18, st. 71., 4. lipnja 2024. i *Čeferin protiv Slovenije*, br. 40975/08, st. 61., 16. siječnja 2018.). Stoga se Europski sud nije složio sa zaključkom domaćih sudova da su izjave podnositeljice imale isključivu svrhu vrijeđanja suda, te je odbio prigovor zastupnice da su prigovori podnositeljice *ratione materiae* nespojivi s čl. 10. Konvencije.

Nadalje, Europski sud je uzeo u obzir i činjenicu da su podnositeljici izrečene dvije novčane kazne u ukupnom iznosu od 7.000 kuna (otprilike 930 eura), što nije mogao smatrati beznačajnim. Činjenica da kazne još nisu bile plaćene nije bila odlučna jer su one i dalje bile pravno obvezujuće i ovršne. Zbog toga je odbio i prigovore zastupnice da se podnositeljica ne može smatrati žrtvom i da nije pretrpjela značajnu štetu.

Navedena razmatranja su bila dostatna Europskom sudu da utvrdi da su domaći sudovi otišli dalje od onoga što se može smatrati ‘nužnim’ ograničenjem prava podnositeljice na slobodu izražavanja. i presudi da je došlo do povrede prava na slobodu izražavanja podnositeljice, zajamčenog člankom 10. Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2026. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava